

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "มโนทัศน์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูสังคมนศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา" ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้า

1.1 ศึกษาค้นคว้าหลักสูตร คู่มือการสอนวิชาการ เมืองการปกครองระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยครู กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ และคณะศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

1.2 ศึกษาค้นคว้า หนังสือ ตำรา วารสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม 1 ชุด เพื่อวัดมโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของครูสังคมนศึกษา แบบสอบถามออก เป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้คำถามแบบตรวจคำตอบ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมโนทัศน์การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของครูสังคมนศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) ซึ่งกำหนดน้ำหนักคะแนนของความถูกต้องแต่ละข้อ เรียงจากน้อยไปมากตามลำดับ 1 2 3 4 5 (ดูรายละเอียดภาคผนวก หน้า 222)

2.2 นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน (รายนามปรากฏในภาคผนวก) พิจารณาตัดสินดูความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยถือเกณฑ์การตัดสิน 2 ใน 3 แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูสังคมนศึกษาในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีใช้ตัวอย่างประชากรจริงของการวิจัย จำนวน 40 คน แล้วนำมาหาค่าความ

เชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามฉบับนี้มีค่าเท่ากับ 0.67 โดยใช้สูตรของ ลี โจเซฟ ครอนบาค (Lee Joseph Cronbach 1970 : 191)

3. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูสังคัมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2528 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร 2 กลุ่ม คือ ครูสังคัมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางกับครูสังคัมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนภูมิภาค โดยสุ่มแบบแบ่งชั้นหลายขั้นตอน (Multi-stage Stratified Random sampling) ดังนี้

3.1 ครูสังคัมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร ดังนี้

3.1.1 แบ่งโรงเรียนมัธยมในส่วนกลางเป็นกลุ่ม 15 กลุ่มโรงเรียน

3.1.2 สุ่มตัวอย่างโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน 15 กลุ่ม ตามที่กรมสามัญศึกษา

จัดแบ่งไว้มากลุ่มละ 20% ได้โรงเรียนทั้งหมด 21 โรงเรียน

3.1.3 สุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นครูสังคัมศึกษามา 90% จากโรงเรียนในข้อ 3.1.2 ได้ครูสังคัมศึกษาทั้งหมด 315 คน

3.2 ครูสังคัมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนภูมิภาค ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร

ดังนี้

3.2.1 สุ่มจังหวัดจากแต่ละเขตการศึกษาในส่วนภูมิภาคทั้ง 12 เขตการศึกษา มา 15% ได้ 14 จังหวัด

3.2.2 สุ่มโรงเรียนในแต่ละจังหวัด ในข้อ 3.2.1 มาจำนวนจังหวัดละ 10% ได้โรงเรียนมาทั้งสิ้น 28 โรงเรียน

3.2.3 สุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นครูสังคัมศึกษาจากแต่ละโรงเรียนในข้อ 3.2.2 มา 90% ได้ครูสังคัมศึกษาทั้งสิ้น 280 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรครูสังคัมศึกษา ทั้งในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวม 595 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามโน้ตสนัเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่ได้สร้างขึ้นไปยังโรงเรียนต่าง ๆ โดยคิดต่อขอความร่วมมือจากครูสังคมศึกษา ในการตอบแบบสอบถามโน้ตสนัทั้งด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ แบบสอบถามโน้ตสนัที่ส่งไปมีจำนวน 595 ชุด ได้รับคืนจำนวน 577 ชุด ข้อมูลที่ได้รับกลับคืนคิดเป็นร้อยละ 96.97

สำหรับครูสังคมศึกษาที่มีพื้นฐานการศึกษา ทางการเมืองการปกครองโดยเรียนวิชาการเมืองการปกครองในระดับอุดมศึกษาแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้แยกข้อมูล เป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีพื้นฐานการศึกษาทางการเมืองการปกครองน้อย ได้แก่ผู้ที่เรียนวิชาการเมืองการปกครองมา 1 - 4 วิชา และไม่ได้เข้ารับการอบรมการเมืองการปกครอง โดยลุ่มมาร้อยละ 50 ได้จำนวน 198 คน เพื่อให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกันอีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มที่มีพื้นฐานการศึกษาทางการเมืองการปกครองมาก ได้แก่ผู้ที่เรียนวิชาการเมืองการปกครองมา 5 - 8 วิชา และเข้ารับการอบรมการเมืองการปกครอง ซึ่งนำมาทั้งหมด จำนวน 181 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เกณฑ์การให้ค่าน้ำหนักคะแนนและระดับที่ใช้

ค่าน้ำหนักของคะแนนของคำตอบคิดเป็น 5 ระดับนโน้ตสนั โดยใช้หลักของ พอล เอฟ เซกกันด์ และคาร์ล ดับบลิว แบลกแมน (Paul F. Second and Carl W. Blackman : 1964) ดังนี้

ระดับนโน้ตสนัที่ 5 หมายถึง ความรู้และความเข้าใจหรือนโน้ตสนัการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาธิปไตยนั้น ๆ อย่างถูกต้องมากที่สุด

ระดับนโน้ตสนัที่ 4 หมายถึง ความรู้และความเข้าใจหรือนโน้ตสนัการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาธิปไตยนั้น ๆ ถูกต้องมาก

ระดับนโน้ตสนัที่ 3 หมายถึง ความรู้และความเข้าใจหรือนโน้ตสนัการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาธิปไตยนั้น ๆ ถูกและผิดก้ำกึ่งกัน

ระดับนโน้ตสนัที่ 2 หมายถึง ความรู้และความเข้าใจหรือนโน้ตสนัการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาธิปไตยนั้น ๆ ไม่ถูกต้องมาก

ระดับนโน้ตสนัที่ 1 หมายถึง ความรู้และความเข้าใจหรือนโน้ตสนัการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาธิปไตยนั้น ๆ ไม่ถูกต้องมากที่สุด

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.2.1 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามตรวจสอบคำตอบ (Check list) เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มาแจกแจงความถี่ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละนำเสนอในรูปตารางและความเรียง โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

5.2.2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 นำมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละและเปรียบเทียบโดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และทดสอบค่าที (t-test) สูตรการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{x})

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{n}$$

\bar{x} แทนค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนน

$\sum fx$ แทนผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่

n แทนกลุ่มตัวอย่างประชากร

(George A. Ferguson 1971 : 152)

สำหรับค่าเฉลี่ยรวมใช้สูตร

$$\bar{x}_t = \frac{1}{N_t} \sum_{i=1}^k N_i \bar{x}_i$$

เมื่อ \bar{x}_t แทนค่าเฉลี่ยรวม

$N_1, N_2 \dots N_k$ แทนจำนวนข้อมูลในแต่ละชุด

$\bar{x}_1, \bar{x}_2 \dots \bar{x}_k$ แทนค่าเฉลี่ยของข้อมูลแต่ละชุดตามลำดับ

(ประคอง วรรณสุต 2517 : 55)

5.2.3 นำค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนแต่ละข้อ มาวัดการกระจายของคะแนนจากแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง โดยหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของคะแนนแต่ละข้อโดยใช้สูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{n(\sum fx^2) - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

S.D แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

$\sum fx$ แทนผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนกับความถี่

$\sum fx^2$ แทนผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับกำลังสองของคะแนน

n แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร

(John E. Freund 1981 : 6)

สำหรับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม ใช้สูตร

$$s_t = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^k N_i (s_i^2 + d_i^2)}{N}}$$

เมื่อ s_t เป็นส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$N_1, N_2 \dots N_k$ แทนจำนวนข้อมูลในแต่ละชุด

$s_1, s_2 \dots s_k$ แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลแต่ละชุดตามลำดับ

d_i แทน $\bar{x}_i - \bar{x}_t$

N แทน จำนวนตัวประชากร

(ประคอง กรรณสูตร 2517 : 54 - 55)

5.2.4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของคะแนนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองของครูสังคัมศึกษา 2 กลุ่มโดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทนค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา

\bar{x}_1, \bar{x}_2 แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

s_1, s_2 แทนค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

n_1, n_2 แทนจำนวนตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2

(Gene V. Glass and Julian C. Stanley 1981 : 68)